

Justice Isaac Amit
Supreme court of Israel
Chairman of the Central
elections committee
to the 25th Knesset

قاضي إسحاق عميت
المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات
المركزية للكنيست 25

השופט יצחק עמית
בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-25

ה"ש 9/25

המבקשת: אני ואתה מפלגת העם הישראלית

נגד

המשיבה: הלשכה המשפטית בוועדת הבחירות המרכזית

ערר על הודעה בדבר אי קבלה לרישום של בקשה שלא לאשר רשימה לפי סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת

בשם המבקשת: עו"ד ד"ר אלון גלעדי

החלטה

1. המבקשת הגישה ביום 21.9.2022, דקות ספורות לפני חצות הלילה, בקשה שלא לאשר את רשימת הציונות הדתית בראשות בצלאל סמוטריץ' ועוצמה יהודית בראשות איתמר בן גביר (להלן – **הרשימה**), בטענה כי הרשימה אינה עומדת בתנאי סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת.
2. ביום 22.9.2022 הודיע נציג הלשכה המשפטית בוועדת הבחירות המרכזית לבא כוח המבקשת כי בקשתה נדחת מרישום. זאת, שכן בהתאם לסעיף 2 לנוהל הטיפול בבקשות לפסילת רשימת מועמדים או מועמד לכנסת, התשע"ט-2019 (להלן – **הנוהל**), בקשה שלא לאשר רשימת מועמדים תוגש לא יאוחר משבעה ימים מיום הגשת רשימת המועמדים. עוד בהתאם לנוהל (סעיף 2(ב)), בקשה תימסר למזכירות הוועדה בעשרה עותקים מודפסים. הרשימה הוגשה ביום 14.9.2022. משכך, המועד האחרון להגשת בקשה שלא לאשר היה ביום 21.9.2022. הפנייה שלא לאשר את הרשימה הוגשה באמצעות דואר אלקטרוני, ולא הוגשה פיזית למזכירות הוועדה ביום 21.9.2022. משכך, נדחתה הבקשה מרישום.

3. ביום 22.9.2022 בשעות הערב הגיע בא כוח המבקשת למזכירות הוועדה, ובמקביל להגשת בקשה לאי אישורה של רשימה נוספת – רשימת בל"ד (ועל משמעות עניין זה נעמוד בהמשך) - הגיש עותקים פיזיים של הבקשה שהוגשה ביום 21.9.2022 בדואר אלקטרוני, ולצד זאת הגיש את הערר שלפניי, ובו הוא משיג על אי קבלתה של הבקשה לרישום.
4. אתמצת את טענות המבקשת בעררה. לטענת המבקשת, חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (להלן – **חוק הבחירות**) קובע מועד הגשה של לא יאוחר משבעה ימים מיום הגשת רשימה רק ביחס לבקשה לפסילת מועמד, ולא ביחס לבקשה לאי אישור רשימה. לטענת המבקשת, המועד היחיד המוזכר בחוק הבחירות ביחס לאי אישור רשימה על ידי ועדת הבחירות הוא המועד האחרון להחלטה בעניין זה, 30 ימים לפני מועד הבחירות (סעיף 63 לחוק הבחירות). משכך, לטענת המבקשת, אין מועד קבוע בחוק להגשת בקשה לאי אישור רשימה.
- עוד טוענת המבקשת כי שילובם של סעיפים 3 ו-10א לחוק הפרשנות, תשמ"א-1981 (בערר נכתב, ככל הנראה בשגגה, פקודת הפרשנות) מלמד שהמועד האחרון בתקופה קצובה (מה שעל פי הנטען לא מתקיים כאן) הוא חצות הלילה.
- עוד נטען כי הכלל הנוהג הוא לאפשר לצד "לקבל את יומו" ככל שהמדובר בפגמים שניתנים לריפוי.
- ולבסוף, טוענת המבקשת כי באי קבלת הבקשה לרישומה, יימנע למעשה "יומם של כלל האזרחים שרשאים כי ככל שקיימת רשימה השוללת את קיומם היהודי והדמוקרטי כמו גם שהיא מסיתה לגזענות, הרי שמקומה לא יכירנו בכנסת ישראל".
5. אחר עיון בערר, הגעתי לכלל מסקנה כי דינו להידחות. בראש ובראשונה, המבקשת נמנעה מלצרף לערר זה צד רלוונטי עד מאוד – הרשימה שאי אישורה מתבקש. ליקוי זה, כלשעצמו, יש בו כדי להצדיק את דחיית הערר על הסף. אולם דומה שיותר משליקוי זה מלמד על עצמו, הוא מלמד על החסר המהותי בערר זה – הזכות החוקתית להיבחר.
- המבקשת מאריכה בדבר משמעות אי קבלת הבקשה לרישום. ואולם, אל מול המבקשת עומדת רשימת מועמדים, המיוצגת אף בכנסת ישראל הנוכחית, **ואשר נגדה לא הוגשו בקשות אחרות לאי אישור**, לבד מבקשתה של המבקשת. משמעות קבלת הערר, ורישומה של הבקשה, תוך חריגה מהנוהל (ועל כך מייד), היא לכל הפחות אפשרות לפגיעה בזכותם החוקתית של כל מועמדי הרשימה להיבחר לכנסת ישראל.
6. אי עמידת המבקשת בנהלי ועדת הבחירות משמעה גם פגיעה בציפיות לגיטימיות של הרשימה ומועמדיה, כפי שנבאר מייד.

7. הנוהל ידוע ומפורסם לכל "השחקנים" באירוע זה של פסילת מועמדים ואי אישור רשימות, שלצערנו חזר פעמים רבות בשנים האחרונות. המבקשת עצמה הגישה בקשות דומות בעבר, וחזקה עליה שהיא מכירה היטב את הנוהל. כפי שמופיע בבקשה עצמה, הנוהל מופיע בספר דיני הבחירות, אשר עותקיו חולקו לכל הרשימות בעת הגשת הרשימות, ובכלל זה למבקשת. הנוהל הופיע גם בספר דיני הבחירות בגרסאותיו הקודמות בשנים האחרונות, ובכלל זה בבחירות לכנסת העשרים וארבע, שאף אז התמודדה המבקשת כרשימת מועמדים. הנוהל גם מפורסם באתר ועדת הבחירות המרכזית.

ראיה נוספת להיכרותה של המבקשת את הנוהל היא הגשת הבקשה מושא ערר זה דקות ספורות לפני חצות הלילה שבו מתחיל יום 22.9.2022, והגשת הבקשה נגד רשימת בל"ד ביום 22.9.2022, במזכירות הוועדה. הדעת נותנת כי הסיבה להגשת הבקשה מושא הערר בדואר אלקטרוני בעיתוי זה, משמעו כי המבקשת הכירה את הוראות הנוהל הקובעות מועד אחרון לרשימה בהתאם ליום הגשתה, וביקשה לפעול על פי הוראות אלו. ואולם, כאמור, המבקשת נמנעה מלפעול על פי הוראה מפורשת בנוהל, ועל כן בדין נדחתה הבקשה מרישום.

8. למותר להרחיב על חשיבות ההקפדה על מועדים בתקופת הבחירות. לעניין זה, נסתפק בהבאת דבריו של המשנה לנשיא ש' לוי, בהרכב מורחב (עד מאוד):

"על-פי דבר המחוקק, נקבע לוח זמנים קשיח אשר המועדים המרובים הקבועים בו רודפים זה את זה ותלויים זה בזה. כורח המציאות הוא שמועדים אלה יישמרו כדי שמערכת הבחירות כולה לא תשתבש ... זהו אחד המקרים שבהם עשוי האינטרס של תקינות הבחירות וקיומן לפי לוח המועדים שנקבע בחוק לגבור גם על האינטרס של מועמד להיבחר לכנסת" (בג"ץ 11243/02 פייגלין נ' יושב-ראש ועדת הבחירות, פ"ד נז(4) 145. בעמ' 153)

דברים אלו, שנאמרו ביחס לזכות של מועמד להיבחר, יפים מכוח קל וחומר בעניינה של בקשה שמטרתה למנוע מרשימת מועמדים, על מועמדיה, להיבחר לכנסת.

9. המבקשת מציינת כי חוק הבחירות לכנסת אינו קובע מועד אחרון להגשת בקשה שלא לאשר רשימה, וזאת בניגוד לבקשה לפסול מועמד. אניח לעת מצוא את משמעות העדר הוראה המסדירה את אופן הגשת בקשות לאי אישור רשימה אל מול הגשת בקשה לפסול מועמד (וראו הערתי בעניין זה בפ"ר 1/25 ועדת החקירה האזרחית – ועדת העם בע"מ נ' רשימת הליכוד (21.9.2022)), ואולם בהינתן מועד אחרון לאישור רשימות על ידי ועדת הבחירות המרכזית, סמכותה הטבועה של ועדת הבחירות היא להסדיר מועד של הגשת בקשות בעניין זה, וזאת לצורך הערכות מתאימה של רשימות המועמדים עצמן, שכאמור זכויותיהן המהותיות והדיוניות נעדרות כליל מבקשה זו. זאת עשה יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית בקובעו את הנוהל.

10. לעיל ציינתי כי אי עמידת המבקשת בהוראות הנוהל פוגע בציפיותיה הלגיטימיות של הרשימה מושא הבקשה. כפי שציינתי לעיל, לא הוגשה בקשה אחרת שלא לאשר את הרשימה מושא הבקשה. כלומר, עם נעילת שערי המשכן ביום 21.9.2022 נשמה רשימת המועמדים לרווחה, בודעה שלא התבקש אי אישורה. הרשימה מושא הבקשה, אשר ככל הנראה מכירה היטב את הוראות הנוהל ממערכות בחירות קודמות, לא היתה צריכה להעלות על דעתה כי רשימת מועמדים אחרת תחליט לפעול שלא בהתאם להוראות הנוהל, ותבקש בחצות הלילה את אי אישורה. ידיעה שכזו יכול והיתה משליכה (ואולי נוסף, לצערנו) על פעולותיהן של רשימות מועמדים אחרות ביום 22.9.2022, שבו עדיין ניתן היה לבקש אי אישור של רשימות מועמדים מסוימות, ודי לחכימא ברמיזא. כלומר, באי פעולה בהתאם לנוהל, המבקשת פוגעת בציפיות לגיטימיות של רשימת מועמדים מושא הבקשה, כמו גם, במידה פחותה, של רשימות מועמדים אחרות המכלכלות בהתאם את צעדיהן.

11. עולה מכל האמור, הפגם שנפל בפעולות המבקשת אינו פגם "טכני", שניתן לריפוי על נקלה. סוף דבר, שהערר נדחה בלא צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ט באלול התשפ"ב (25 בספטמבר 2022).

יצחק עמית

שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-25

